

Dosarul nr. 2ra-2098/19

Prima instanță - (Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana) M. Gandrabur

Instanța de apel - (Curtea de Apel Chișinău) M. Guzun, V. Buhanaci, L. Prutreau

DECIZIE

20 noiembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Ala Cobăneanu
Svetlana Filincova
Victor Burduh
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Elena Plămădeală,
în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea
cu Răspundere Limitată „Aquatrade” împotriva Societății cu Răspundere Limitată
„Leontii Lișman” și Elenei Plămădeală cu privire la încasarea datoriei
și cererea reconvențională depusă de Elena Plămădeală împotriva Societății cu
Răspundere Limitată „Aquatrade”, intervenient accesoriu Societatea cu Răspundere
Limitată „Leontii Lișman”, cu privire la declararea nulității actelor juridice,
împotriva deciziei din 4 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a ț ă:

La 24 decembrie 2015, SRL „Aquatrade”, reprezentată de avocatul Roman Aronov, a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Leontii Lișman” și Elenei Plămădeală, solicitând încasarea în mod solidar de la pârâți a datoriei restante în sumă de 11 136 de lei, a sumei amenzii în cuantum de 111 lei, penalității de întârziere de 6 292 de lei, penalității contractuale de 700 dolari SUA, cheltuielilor de asistență juridică de 3 000 lei, a taxei de stat în sumă de 946 de lei și restituirea în natură a frigiderului de model „Inter-550” cu nr. de inventariere 2595.

În motivarea acțiunii, reprezentantul societății reclamante a indicat că la 13 martie 2013 între SRL „Aquatrade” și SRL „Leontii Lișman” a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare a produselor alimentare și nealimentare nr. C-3-337/13.

Ulterior, la 15 octombrie 2014, între SRL „Aquatrade” și SRL „Leontii Lișman” a fost încheiat contractul de comodat nr. C-1-265/14 privind utilizarea frigiderului de model „Inter-550”, primit cu titlu de folosință gratuită, conform actului de predare-primire din 15 octombrie 2014 și a facturii fiscale nr. 4100857 din 20 octombrie 2014.

Reprezentantul SRL „Aquatrade”, avocatul Roman Aronov, a menționat că executarea obligațiilor contractuale de vânzare-cumpărare și comodat, a fost garantată de către fidejursorul Elena Plămădeală, conform pct. 5.4-5.5 al contractului

nr. C-3-337/13 din 13 martie 2013 și pct. 6.6-6.7 al contractului nr. C-1-265/14 din 15 octombrie 2014.

În conformitate cu pct. 6.3 lit. k) din contractul nr. C-1-265/14 din 15 octombrie 2014, comodatarul s-a obligat la expirarea perioadei de folosință stabilit de prezentul contract sau la solicitarea comodantului, să restituie utilajul în starea în care l-a primit, conform actului de returnare, cu excepția uzurii normale, în termen de zece zile.

În baza pct. 1.1. din contractul nr. C-3-337/13 din 13 martie 2013, SRL „Aquatrade” (vânzător) și-a asumat răspunderea să furnizeze, iar SRL „Leontii Lișman” (cumpărător) să recepționeze și să achite în termen costul mărfurilor comenzii depuse.

Conform pct. 3.4 din contract, marfa se consideră predată și preluată/primită după cantitate și calitate în baza facturii fiscale, completată în modul stabilit, semnata și parafată de reprezentanții ambelor părți.

Astfel, a menționat că SRL „Aquatrade” a transmis, iar SRL „Leontii Lișman” a primit marfă livrată în sumă totală de 29 669,70 de lei.

Primind bunurile menționate, societatea pârâtă a achitat parțial prețul lor doar în sumă de 18 533,70 de lei, acumulând față de creditor o restanță în sumă totală de 11 136 de lei.

A invocat că societatea pârâtă nu și-a onorat obligațiunile de plată pentru produsele livrate iar, conform actului de verificare a decontărilor reciproce, datoria restantă a SRL „Leontii Lișman” față de SRL „Aquatrade” constituie 11 136 de lei.

De asemenea, a remarcat că, în temeiul pct. 5.2 din contractul de vânzare-cumpărare, pârâtii urmează să achite amenda în mărime de 111 lei (11 136 de lei X 10% = 111,00 lei) și penalitatea de întârziere în mărime de 6 292 de lei (11 136 de lei X 0,5% X 113 zile (de la 2 septembrie 2015 data ultimei plăți și până la 25 decembrie 2015 - data depunerii acțiunii în judecată) = 6 292 de lei).

Iar în temeiul pct. 8.2 din contractul de comodat nr. C-1-265/14 din 15 octombrie 2014, urmează să achite o amendă în cuantum de 50 de dolari SUA pentru fiecare zi de întârziere de restituire a frigiderului. În total suma de 700 dolari SUA (50,00 dolari SUA X 15 zile - perioada de întârziere de la 1 noiembrie 2015 - data primirii reclamației de restituire a frigiderului și până la 14 noiembrie 2015 - penalitatea pe două săptămâni).

Prin hotărârea din 22 martie 2016 a Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău, s-a admis cererea de chemare în judecată a SRL „Aquatrade” împotriva SRL „Leontii Lișman” și Elena Plămădeală.

S-a încasat în mod solidar de la SRL „Leontii Lișman” și Elena Plămădeală în beneficiul SRL „Aquatrade” suma de 11 136 de lei cu titlu de datorie, suma de 111 lei cu titlu de amendă contractuală, suma de 6 292 de lei cu titlu de penalitate, suma de 700 dolari SUA cu titlu de penalitate, convertiți în lei moldovenești la cursul oficial al Băncii Naționale a Moldovei din data executării hotărârii, suma de 946 de lei cu titlu de taxă de stat, suma de 100 lei cu titlu de cheltuieli de citare publică și suma de 3 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, în total suma de 21 585 de lei. (vol. I, f.d. 97-106)

Prin hotărârea suplimentară din 5 decembrie 2016 a Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău, s-a admis acțiunea SRL „Aquatrade” în partea obligării restituirii în natură a frigiderului de model „Inter-550” cu nr. de inventariere 2595.

S-a obligat SRL „Leontii Lișman” și Elena Plămădeală să restituie SRL „Aquatrade” frigiderul de model „Inter-550” cu nr. de inventariere 2595. (vol. I, f.d. 124-128)

Prin decizia din 7 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de Elena Plămădeală, s-a casat hotărârea din 22 martie 2016 a Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău și s-a restituit cauza la rejudicare în aceeași instanță, în alt complet de judecată. (vol. I, f.d. 191-199)

Ulterior, Elena Plămădeală, reprezentată de avocatul Dorin Lișman, a înaintat acțiune reconvențională împotriva SRL „Aquatrade”, intervenient accesoriu SRL „Leontii Lișman”, prin care a solicitat declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare nr. C-3-337/13 din 13 martie 2013 și contractului de comodat nr. C-1-265/14 din 15 octombrie 2014 și respingerea cererii de chemare în judecată înaintată de SRL „Aquatrade”.

În motivarea acțiunii reconvenționale, a menționat că Elena Plămădeală a fost angajată administrator al SRL „Leontii Lișman” până la 21 octombrie 2013, când în această funcție a fost angajată Svetlana Ciobanu, fapt confirmat prin decizia privind înregistrarea modificărilor a Camerei Înregistrării de Stat din 31 octombrie 2013.

Începând cu 21 octombrie 2013, Elena Plămădeală nu mai activa în calitate de administrator și nu a încheiat acte din numele SRL „Leontii Lișman”.

Iar, la data semnării contractului de comodat din 14 octombrie 2014 dânsa nu se afla pe teritoriul Republicii Moldova, administrator, fiind deja Oxana Furnică, fapt confirmat prin decizia privind înregistrarea modificărilor a Camerei Înregistrării de Stat din 11 aprilie 2014.

Astfel, reieșind din faptul că la data de 14 octombrie 2014, când a fost semnat contractul de comodat, Elena Plămădeală nu activa în cadrul companiei și nici măcar nu se afla pe teritoriul Republicii Moldova, consideră că acesta a fost falsificat de intimat pentru a fi prezentat în instanța de judecată, iar transmiterea unui careva frigider a fost de fapt simulată, fiindcă din spusele intimatului acesta a fost primit de către administratorul Elena Plămădeală, care nu se afla în țară.

Cu referire la valabilitatea contractului de vânzare-cumpărare nr. C-3-337/13 din 13 martie 2013, a reținut că SRL „Aquatrade” nu a indicat că în acea perioadă au avut loc careva relații comerciale și nu a prezentat careva facturi fiscale din anul 2015, iar necesitatea unui astfel de contract a apărut odată cu apariția situației de adresare în instanța de judecată pentru a demonstra clauza de penalitate și atragerea unui fidejutor.

Totodată, a menționat că la momentul intentării acțiunii SRL „Leontii Lișman” era deja în proces de insolvență, iar încasarea cărorva sume de bani urmează a fi făcută în conformitate cu legea insolvenței.

La fel, a invocat că niciunul din cele două contracte nu au fost semnate de Elena Plămădeală în calitate de persoană fizică.

În acest context a remarcat că contractul de fidejusiune este unul bilateral și se încheie între creditorul obligației principale și fidejutor, astfel că la caz acesta ar fi trebuit să fie semnat între SRL „Aquatrade” și Elena Plămădeală.

Cu referire la prevederile art. 1146 alin. (1) și (2) și art. 1147 din Codul civil, a reținut că fidejusiunea este valabilă doar prin încheierea unui contract scris cu respectarea anumitor clauze obligatorii.

Pe când, la materialele dosarului lipsește contractul de fidejusiune semnat între SRL „Aquatrade” și Elena Plămădeală, drept pentru care o astfel de obligație nu poate fi instituită unei persoane care nu și-a asumat-o.

Din conținutul normelor de drept enunțate rezultă că fidejusiunea este o garanție personală și constă în angajamentul pe care și-l ia o persoană (fidejutor) față de creditor de a executa obligația debitorului principal în cazul în care acela nu o va executa.

Contractul de fidejusiune este bilateral și este încheiat între creditorul obligației principale și fidejutor.

Contractul de fidejusiune trebuie să fie încheiat în mod obligatoriu în formă scrisă.

La acest capitol a remarcat că, contractul de vânzare-cumpărare nr. C-3-337/13 din 13 martie 2013 este semnat de către administratorul SRL „Aquatrade” în persoana lui Serghei Barabaș și de administratorul SRL „Leontii Lișman” în persoana administratorului Elena Plămădeală.

Prin urmare, în cazul în care clauza cu privire la obligația fidejutorului a fost inserată în contractul de bază, însăși Plămădeală Elena ca persoană fizică nu a semnat contractul de vânzare-cumpărare nr. C-3-337/13 din 13 martie 2013, condiție cerută de lege pentru valabilitatea contractului.

Astfel, nu poate fi stabilit cu certitudine că înscrisul este semnat de persoana respectivă. Or, doar persoana în calitate de fidejutor se obligă față de creditor să execute obligația debitorului, aceasta fiind o garanție personală.

Prin urmare, consideră că reclamantul urma să prezinte instanței de judecată contractul bilateral semnat între SRL „Aquatrade” și Elena Plămădeală ca persoană fizică, pe când la materialele dosarului un astfel de contract lipsește.

Iar răspunderea fidejutorului pe care reclamantul o invocă în baza unui punct din contractul nr. C-3-337/13 din 13 martie 2013, nu poate fi impusă Elenei Plămădeală atât timp cât contractul nu a fost semnat de ultima în calitate de fidejutor, ci în calitate de administrator al SRL „Leontii Lișman”.

Respectiv, a menționat că contractul de vânzare-cumpărare nr. C-3-337/13 din 13 martie 2013 nu acordă SRL „Aquatrade” dreptul de a pretinde încasarea datoriei de la Elena Plămădeală.

Prin hotărârea din 21 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, s-a admis parțial acțiunea principală.

S-a încasat în mod solidar de la SRL „Leontii Lișman” și Elena Plămădeală, în beneficiul SRL „Aquatrade”, datoria în mărime de 11 136 de lei, penalitatea de întârziere în cuantum de 6 292 de lei, cheltuielile de asistență juridică în cuantum de 3 000 lei, taxa de stat proporțional părții admise din acțiune în mărime de 522,84 de lei și cheltuielile de citare publică în mărime de 100 lei, în total suma de 21 050,84 de lei.

În rest acțiunea principală s-a respins ca neîntemeiată.

S-a admis parțial acțiunea reconvențională.

S-a declarat nul contractul de comodat nr. C-1-265/14 din 15 octombrie 2014, cu dispunerea restituției civile.

În rest acțiunea reconvențională s-a respins ca neîntemeiată.

La 10 decembrie 2018, Elena Plămădeală, reprezentată de avocatul Dorin Lișman, a declarat apel împotriva hotărârii din 21 noiembrie 2018 a Judecătoriei

Chișinău, sediul Ciocana, solicitând admiterea apelului, casarea parțială a hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei hotărâri noi prin care să fie respinsă integral acțiunea principală și admisă acțiunea reconvențională.

Prin decizia din 4 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Elena Plămădeală, reprezentată de avocatul Dorin Lișman, și s-a menținut hotărârea din 21 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana.

La 5 septembrie 2019, Elena Plămădeală a declarat recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii din 21 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana și a deciziei din 4 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, cu emiterea unei hotărâri noi prin care acțiunea reconvențională să fie admisă integral.

În motivarea recursului a invocat încălcarea de către instanța de apel a normelor de drept procedural și normelor de drept material.

În acest sens, Elena Plămădeală a susținut că contractul de vânzare-cumpărare nr. C-3-337/13 din 13 martie 2013, l-a semnat în calitate de administrator al SRL „Leontii Lișman” și nu în calitate de persoană fizică.

Astfel, deoarece contractul de fidejusiune este unul bilateral și se încheie între creditorul obligației principale și fidejutor, consideră că intimatul urma să prezinte instanței de judecată un contract bilateral de fidejusiune, semnat între SRL „Aquatrade” și Plămădeală Elena ca persoană fizică.

Pe când la materialele dosarului un astfel de contract lipsește, iar răspunderea fidejutorului intimatul o invocă în baza unui punct din contractul de vânzare-cumpărare nr. C-3-337/13 din 13 martie 2013, care nu poate fi impusă recurentei, atât timp cât contractul nu a fost semnat de ultima în calitate de fidejutor, ci în calitate de administrator al SRL „Leontii Lișman”.

La fel, consideră că instanțele de judecată greșit au aplicat prevederile Codului civil, în conformitate cu care, fidejusiunea este o garanție personală și constă în angajamentul pe care și-l ia o persoană (fidejutor) față de creditor de a executa obligația debitorului principal în cazul în care acela nu o va executa.

În cazul în care clauza cu privire la obligația fidejutorului a fost inserată în contractul de bază, Elena Plămădeală ca persoană fizică nu a semnat contractul de vânzare-cumpărare nr. C-3-337/13 din 13 martie 2013, condiție cerută de lege pentru valabilitatea contractului.

Respectiv, recurenta a menționat că nu poate fi stabilit cu certitudine că înscrisul este semnat de ea ca fidejutor.

Totodată consideră că este neîntemeiată și ilegală concluzia instanței că legea nu interzice ca actul juridic și fidejusiunea instituite pentru garantarea executării obligațiilor ce derivă din primul să fie semnate concomitent de aceiași persoană, or în primul caz acesta este semnat în calitate de administrator al persoanei juridice iar în al doilea caz în calitate de persoană fizică.

Astfel fiind cert faptul că pentru obligația de răspundere cu patrimoniul personal ea urma în mod obligatoriu să își dea acordul în mod separat.

Recurenta a mai invocat că instanța de apel a ignorat să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel și doar a transcris constatările făcute de judecătorul primei instanțe, fără a rejudeca pretențiile apelantei și fără a da o argumentare proprie.

La fel, Elena Plămădeală a remarcat că instanța de fond și de apel a neglijat și faptul că SRL „Leontii Lișman” se afla în proces de insolabilitate încă până la inițierea procesului civil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului atestă că copia deciziei integrale a fost expediată în adresa participanților la proces la 10 iulie 2019, însă dovada legală de recepționare a acesteia de către recurenta Elena Plămădeală lipsește.

Din aceste considerente, Colegiul consideră că recursul din 5 septembrie 2019 este declarat în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 4 octombrie 2019 în adresa intimaților a fost expediată copia recursului declarat de Elena Plămădeală, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței la recurs.

Până la data examinării cauzei, intimații nu au depus referință, prin care să-și exprime poziția cu privire la recursul declarat.

Prin încheierea din 30 octombrie 2019 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Elena Plămădeală a fost considerat admisibil.

În conformitate art. 441 din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Conform art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Art. 444 din Codul de procedură civilă, prevede că recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Verificând decizia din 4 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 21 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, în limitele controlului de legalitate, în raport de criticele invocate în recurs, pe baza materialelor din dosar și în coroborare cu normele de drept aplicabile la caz, Colegiul constată că la caz se impune necesitatea admiterii recursului, casarea parțială a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei hotărâri noi în partea casată, pentru motivele ce succed.

Colegiul judiciar consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al recurentei, ci va analiza doar motivele decisive

pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea cauza García Ruiz vs Spania (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag. 26; Moreira Ferreira vs Portugalia (nr. 2) (Marea Cameră); 11 iulie 2017, parag. 84)

În conformitate cu art. 432 alin. (2) lit. a) și c) din Codul de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea.

Esența art. 432 și 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă oferă instanței de recurs competența de a efectua un control al legalității deciziei atacate, nu și a temeiniciei acesteia. Astfel, se vor reține circumstanțele de fapt, privite în ansamblu, care au fost prezentate de părți și stabilite de instanțele de judecată în fazele procesual anterioare, cu excepția situației în care constatările lor pot fi considerate arbitrare sau vădit nerezonabile în acord cu art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă.

În speță, la 13 martie 2013 între SRL „Aquatrade” și SRL „Leontii Lișman” a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare a produselor alimentare și nealimentare nr. C-3-337/13.

Ulterior, la 15 octombrie 2014, între SRL „Aquatrade” și SRL „Leontii Lișman” a fost încheiat contractul de comodat nr. C-1-265/14 privind utilizarea frigiderului de model „Inter-550”, primit cu titlu de folosință gratuită, conform actului de predare-primire din 15 octombrie 2014 și a facturii fiscale nr. 4100857 din 20 octombrie 2014.

Conform pct. 5.4-5.5 al contractului nr. C-3-337/13 din 13 martie 2013 și pct. 6.6-6.7 al contractului nr. C-1-265/14 din 15 octombrie 2014, executarea obligațiilor contractuale de vânzare-cumpărare și comodat, a fost garantată de către administratorul Elena Plămădeală.

SRL „Aquatrade” a livrată marfă SRL „Leontii Lișman” în sumă totală de 29669,70 de lei.

Societatea pârâtă nu a achitat integral prețul lor, acumulând o restanță față de SRL „Aquatrade” în sumă totală de 11 136 de lei.

În astfel de circumstanțe, la 24 decembrie 2015, SRL „Aquatrade”, reprezentată de avocatul Roman Aronov, a depus cerere de chemare în judecată, prin care a cerut încasarea în mod solidar de la SRL „Leontii Lișman” și Elenei Plămădeală a datoriei restante în sumă de 11 136 de lei, a sumei amenzii în cuantum de 111 lei, a penalității de întârziere de 6 292 de lei, a penalității contractuale de 700 dolari SUA, a cheltuielilor de asistență juridică de 3 000 lei, a taxei de stat în sumă de 946 de lei și restituirea în natură a frigiderului de model „Inter-550” cu nr. de inventariere 2595.

Pe parcursul examinării cauzei, Elena Plămădeală, reprezentată de avocatul Dorin Lișman, a înaintat acțiune reconvențională împotriva SRL „Aquatrade”, intervenient accesoriu SRL „Leontii Lișman”, prin care a solicitat declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare nr. C-3-337/13 din 13 martie 2013 și contractului de comodat nr. C-1-265/14 din 15 octombrie 2014 și respingerea cererii de chemare în judecată înaintată de SRL „Aquatrade”.

Judecând cauza, prima instanță prin hotărârea din 21 noiembrie 2018, a admis parțial acțiunea principală și a încasat în mod solidar de la SRL „Leontii Lișman” și Elena Plămădeală, în beneficiul SRL „Aquatrade”, datoria în mărime de 11 136 de lei, penalitatea de întârziere în cuantum de 6 292 de lei, cheltuielile de asistență

juridică în cuantum de 3 000 lei, taxa de stat proporțional părții admise din acțiune în mărime de 522,84 de lei și cheltuielile de citare publică în mărime de 100 lei, în total suma de 21 050,84 de lei. În rest acțiunea principală fiind respinsă ca neîntemeiată.

Totodată, prima instanță a admis parțial acțiunea reconvențională și a declarat nul contractul de comodat nr. C-1-265/14 din 15 octombrie 2014, cu dispunerea restituției civile. În rest acțiunea reconvențională fiind respinsă ca neîntemeiată.

La 10 decembrie 2018, Elena Plămădeală, reprezentată de avocatul Dorin Lișman, a contestat cu apel hotărârea din 21 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana.

Ca urmare a examinării cererii de apel, instanța de apel, prin decizia din 4 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a respins apelul Elenei Plămădeală și a menținut hotărârea din 21 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana.

În motivare, a conchis că soluția dată de instanța de fond este corectă și argumentată.

Instanța de apel a constatat caracterul solidar al răspunderii juridice a SRL „Leontii Lișman” și Elenei Plămădeală față de SRL „Aquatrade” referitor la executarea contractului de vânzare-cumpărare nr. C-3-337/13 din 13 martie 2013.

A reținut că întrucât SRL „Leontii Lișman” nu a executat obligațiile de plată a datoriei față de SRL „Aquatrade”, aceasta revine Elenei Plămădeală, reieșind din clauza contractuală de la pct. 5.5 din contractul de vânzare-cumpărare nr. C-3-337/13 din 13 martie 2013, prin care administratorul debitorului SRL „Leontii Lișman”, Elena Plămădeală, a garantat personal, în calitate de fidejutor, executarea obligațiilor asumate față de SRL „Aquatrade”.

Colegiul reiterează că reieșind din prevederile art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs verifică legalitatea hotărârilor atacate doar în partea contestă de către recurent.

Prin cererea de recurs recurenta Elena Plămădeală a exprimat dezacordul cu soluția instanțelor de judecată inferioare în latura în care s-a respins acțiunea reconvențională, ce ține de răspunderea solidară cu co-pârâțul SRL „Leontii Lișman” față de SRL „Aquatrade”, referitor la încasarea datoriei în mărime de 11 136 de lei, penalității de întârziere în cuantum de 6 292 de lei, cheltuielilor de asistență juridică în cuantum de 3 000 lei, taxei de stat proporțional părții admise din acțiune în mărime de 522,84 de lei și cheltuielilor de citare publică în mărime de 100 lei, iar în total a sumei de 21 050,84 de lei.

În această ordine de idei, instanța de recurs se va expune doar asupra cerințelor ce vizează doar partea dată.

Recurenta a afirmat că clauza cu privire la obligația fidejutorului a fost inserată în contractul de vânzare-cumpărare nr. C-3-337/13 din 13 martie 2013 încheiat între societățile comerciale SRL „Aquatrade” și SRL „Leontii Lișman”.

Respectiv, contractul de vânzare-cumpărare nr. C-3-337/13 din 13 martie 2013, ea l-a semnat în calitate de administrator al SRL „Leontii Lișman” și nu în calitate de persoană fizică.

Astfel, în opinia recurente, aceasta nu are față de SRL „Aquatrade” o obligație solidară cu SRL „Leontii Lișman”, or, ca persoană fizică nu a încheiat un contract bilateral scris, conform art. 1146, art. 1147 și art. 1150 din Codul civil, semnat de ea

ca fidejutor și SRL „Aquatrade” ca creditor, pentru garantarea executării obligației debitorului SRL „Leontii Lișman”.

Pornind de la argumentele recurente, Colegiul lărgit va raporta circumstanțele prezentate mai sus la normele de drept relevante speței, în redacția în vigoare la data nașterii raportului juridic.

Or, conform art. 6 alin. (1) din Codul civil, legea civilă nu are caracter retroactiv. Ea nu modifică și nici nu suprimă condițiile de constituire a unei situații juridice constituite anterior, nici condițiile de stingere a unei situații juridice stinse anterior. De asemenea, legea nouă nu modifică și nu desființează efectele deja produse ale unei situații juridice stinse sau în curs de realizare.

În contextul dat, art. 8 din Codul civil (în redacția Legii nr. 1107-XV din 6 iunie 2002) stipulează că, drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sînt prevăzute de lege, dau naștere la drepturi și obligații civile, pornind de la principiile generale și de la sensul legislației civile.

Conform art. 514 din Codul civil, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Conform art. 531 din Codul civil, o obligație solidară nu se prezumă, ci se naște prin act juridic, prin lege sau atunci când prestația este indivizibilă.

Potrivit art. 666 din același cod, contract este acordul de voință realizat între două sau mai multe persoane prin care se stabilesc, se modifică sau se sting raporturi juridice.

Conform art. 1146 alin. (1) din Codul civil, prin contract de fidejusiune, o parte (fidejutor) se obligă față de cealaltă parte (creditor) să execute integral sau parțial, gratuit sau oneros obligația debitorului.

Articolul 1147 din Codul civil prevede că, pentru a fi valabil, contractul de fidejusiune, trebuie încheiat în scris. În cazul în care fidejutorul execută obligația, viciul de formă se consideră înlăturat.

Prin prisma art. 1150 alin. (1) din Codul civil, fidejusiunea poate să rezulte din acordul părților, poate fi impusă prin lege sau poate fi instituită de instanța de judecată.

Colegiul reține că, prin natura sa, fidejusiunea este o garanție care apare în baza unui contract. Părțile contractului sunt creditorul obligației de bază și fidejutorul.

Astfel, fidejusiunea este o garanție personală, care constă în angajamentul pe care și-l ia o persoană (fidejutor) față de creditor de a executa obligația debitorului principal în cazul că acela nu o va executa. Creditorul are astfel certitudinea că în caz de nevoie creanța sa va fi realizată prin două gajuri generale: patrimoniul debitorului și patrimoniul fidejutorului.

Contractul de fidejusiune este bilateral și se încheie între creditorul obligației principale și fidejutor, obligatoriu în formă scrisă.

Totodată, Colegiul reține că art. 725 din Codul civil prevede că, orice contract trebuie interpretat pe principiile buneii-credințe. Contractul se interpretează după intenția comună a părților, fără a se limita la sensul literal al termenilor utilizați.

De asemenea, clauzele contractuale se interpretează în contextul întregului contract și în sensul în care pot produce efecte, dar nu în sensul în care nu ar produce nici un efect, în corespundere cu art. 728 și 729 din Codul civil.

Articolul 731 din Codul civil statuează că, dispozițiile contractuale se referă numai la obiectul contractului, oricât de generali ar fi termenii folosiți în el.

Revenind la litigiu, instanța de recurs constată că contractul de vânzare-cumpărare nr. C-3-337/13 din 13 martie 2013 a fost încheiat între două societăți comerciale, drept semnatori fiind menționați Serghei Barabaș - administratorul SRL „Aquatrade” și Elena Plămădeală - administratorul SRL „Leontii Lișman”.

Faptul că semnătura olografă aplicată pe contractul de vânzare-cumpărare nr. C-3-337/13 din 13 martie 2013 la rubrica cumpărător aparține Elenei Plămădeală, nu poate fi stabilit cu certitudine.

În acest sens, Colegiul observă că semnăturile olografe din contractul de vânzare-cumpărare nr. C-3-337/13 din 13 martie 2013 și cererea de recurs, unde ca semnatar este indicată Elena Plămădeală, diferă între ele.

Colegiul menționează că la caz nu poate fi stabilit cu certitudine că Elena Plămădeală, la semnarea contractului menționat, și-a exprimat acordul de voință în vederea asumării răspunderii în calitate de fidejutor pentru garantarea executării obligațiilor debitorului SRL „Leontii Lișman” față de creditorul SRL „Aquatrade”.

Fiindcă fidejusiunea este o garanție personală, iar părțile contractului sunt creditorul obligației de bază și fidejutorul, clauza din contract urma să fie semnată personal de către Elena Plămădeală. Or, doar persoana în calitate de fidejutor se obligă față de creditor să execute obligația debitorului.

În acest context, Colegiul reține că actul juridic în partea clauzei de fidejusiune urma a fi semnată personal de fidejutor.

Ca urmare a inserării clauzei de fidejusiune, contractul trebuia semnat între vânzător, cumpărător și fidejutor.

Deci, Colegiul consideră că clauza de fidejusiune din contractul de vânzare-cumpărare nr. C-3-337/13 din 13 martie 2013, nu reflectă existența acordului sau manifestării de voință al recurente în calitate de fidejutor și SRL „Aquatrade” în calitate de creditor, conform art. 1146 din Codul civil, cu privire la executarea integrală sau parțială, gratuit sau oneros a obligației debitorului.

Respectiv, reieșind din cele remarcate, Colegiul constată că contractul de vânzare-cumpărare nr. C-3-337/13 din 13 martie 2013, nu acordă creditorului SRL „Aquatrade” dreptul de a pretinde de la Elena Plămădeală încasarea datoriei solidar cu debitorul SRL „Leontii Lișman”.

Respectiv din cele constatate rezultă că, instanțele de judecată ierarhic inferioare au interpretat eronat prevederile legale reținute la caz și nu a determinat just caracterul raportului juridic dintre părți.

Considerațiile de mai sus sunt suficiente pentru a confirma lipsa răspunderii solidare în calitate de fidejutor a recurente.

Respectiv, nu poate fi pusă în obligația Elenei Plămădeală răspunderea solidară cu debitorul SRL „Leontii Lișman” față de creditorul SRL „Aquatrade”.

Ca urmare a celor reținute supra, Colegiul apreciază critic concluziile primei instanțe și instanței de apel în partea concluziei de răspundere solidară a Elenei Plămădeală alături de SRL „Leontii Lișman” față de SRL „Aquatrade”.

În concluzie, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide asupra necesității de a admite recursul declarat de către Elena Plămădeală, a casa parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, cu pronunțarea în partea casată a unei noi hotărâri.

În conformitate cu art. art. 444, 445 alin. (1) lit. b) și alin. (3) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de către Elena Plămădeală.

Se casează parțial decizia din 4 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 21 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, în partea prin care s-a încasat de la Elena Plămădeală, în beneficiul SRL „Aquatrade”, datoria în mărime de 11 136 de lei, penalitatea de întârziere în cuantum de 6 292 de lei, cheltuielile de asistență juridică în cuantum de 3 000 lei, taxa de stat proporțional părții admise din acțiune în mărime de 522,84 de lei și cheltuielile de citare publică în mărime de 100 lei, în total suma de 21 050,84 de lei, cu pronunțarea în această parte a unei hotărâri noi prin care:

Se respinge acțiunea SRL „Aquatrade” înaintată împotriva Elenei Plămădeală cu privire la cu privire la încasarea datoriei.

În rest, decizia din 4 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 21 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, se mențin.

Decizia este irevocabilă

Președintele ședinței,

judcătorul

Dumitru Mardari

judcătorii

Ala Cobăneanu

Svetlana Filincova

Victor Burduh

Galina Stratulat